

Dinidinika ifanabeazana momba ..

NY DEMOKRASIA

O.N.G. Lalana irery ihany no tompon'andraikitra amin'izay voasoratra ato.

*"Ce document a été réalisé avec l'aide financière de l'Union Européenne.
Le contenu de ce document relève de la seule responsabilité de l'O.N.G. Lalana
et ne peut en aucun cas être considéré comme reflétant la position de
l'Union Européenne."*

Ny tetikasa “Ecole de Citoyenneté”

Ilaina ny fanabeazana ny olompirenena. Ireo tranga nianan’ny firenentsika hatreto dia mampiseho ny mahazava-dehibe ny fanabeazana ny olompirenena. Izany no nahatonga (-n) ny ONG Lalana hiotsaka an-tsehatra amin’ny alalan’ny tetikasa “Ecole de Citoyenneté” na Sehatra Fanabeazana ny Olompirenena.

Omena fanabeazana mikasika ny DEMÔKRASIA, ny MAHA OLOMPIRENENA ary ny ZON’NY OLOMBELONA ny olompirenena rehetra isan-tsokajiny avy. Kendrena:

- ny hahatonga ny mpitondra ho tompon’andraikitra, manao tatitra ary mahay mifanakalo hevitra amin’ny olompirenena.
- ny hanampy ny olompirenena ho tompon’andraikitra sy mirotsaka an-tsehatra.
- ny hisian’ny fifanakalozan-kevitra eo amin’ny roa tonta : ny olompirenena sy ny mpitondra.

Amin’ny alalan’ny dinidinika no ifanabeazana. Ny mpitondra sy ny solontenan’ny vondron’olompirenena (Tantsaha, Tanora, Vehivavy ary Sokajin’olona marefo) no antsoina hiofana eo anivon’ny Kaominina ary anjaran’izy ireo ny mampita ny fahalalana azo any amin’ny olompirenena mpiray monina aminy: eo an-tanàna, ao amin’ny Fokontany.

Ampirisihina ny mpiofana mba hiaina ny fanabeazana noraisina ka hamadika ny teny mba ho asa, amin’ny alalan’ny fampiharana ireo fahalalana azo. Ny fanatanterahana tetikasa madinika no sehatranofidina ho fampiharana. Miaraka misafidy tetikasa madinika hotanterahina ny olompirenena sy ny mpitondra. Trandrahina sy halalinina ary ampiharina mandritra ny fisafidianana, ny famolavolana ary ny fanatanterahana ny tetikasa madinika ireo dinidinika ifanabeazana momba ny DEMÔKRASIA sy ny MAHA OLOMPIRENENA ary ny ZON’NY OLOMBELONA.

Ny tetikasa “Ecole de Citoyenneté” (*tohiny*)

Nosantarina nandritra ireo dinidinika ifanabeazana ny fifanakalozan-kevitra eo amin’ny Olompirenena sy ny Mpitondra, ary napetraka ho fomba fiasa maty paika izany mba haharitra. Mijoro araka izany ny RAFITRA FIFANAKALOZAN-KEVITRA EO AMIN’NY OLOMPIRENENA SY NY MPITONDRA any amin’ireo Kaominina 9 mpiara-miasa aminy izay hiantoka ny fitadiavana ireo fomba fiasa mampandroso miainga avy eny ifotony.

Fanamby lehibe ho anay mpiombona antoka ny fahombiazan’io rafitra fifanakalozan-kevitra napetraka io ao amin’ireto kaominina ireto: Kaominina Ambanivohitra Alarobia, Ambohitseheno, Ambohidratrimoanalana (Distrika Manjakandriana); Ambohitromby sy Kiangara (Distrika Ankazobe); Marovazaha, Ambongamarina, Tsarasaotra (Distrika Anjozorobe).

Ity tahirin-kevitra voalohany ity no mirakitra ny dinidinika ifanabeazana momba ny DEMÔKRASIA. Misy tahirin-kevitra roa hafa koa maneho ny fandalinana ny momba ny MAHA OLOMPIRENENA sy ny Zon’ny Olombelona.

Misy taridalana tsotra momba ny fampitana ny dinidinika ihany koa voarakitra ato amin’ity tahirin-kevitra ity, izay natao indrindra ho fitaovana entin’ireo niofana hanabe ny olompirenena miara-monina aminy.

Irariana ny mba hifehezan’ny solontenan’ny vondron’olompirenena sy ny mpitondra ny taridalana omena ary ny hampiasany azy amin’ny fampitana ny dinidinika ifanabeazana any amin’ny olompirenena.

Andraikitra ny manabe ny olompirenena ary asa maneho ny firotsahana an-tsehatra izany. Koa sahia àry manatontosa andraikitra ary taomy ny hafa mba hirotsaka!

Dinidinika ifanabeazana momba:

NY DEMÔKRASIA

Ny DEMÔKRASIA no lohahevitra voalohany naroso hotrandrahina.

Indreto àry ny lohateny hadihadina ato amin'ity tahirin-kevitra ity:

- ◆ Dinidinika 1: **Ny fifidianana demôkratika,**
- ◆ Dinidinika 2: **Ny fenitra demôkratika,**
- ◆ Dinidinika 3: **Ny soatoavina demôkratika,**
- ◆ Dinidinika 4: **Ny hasin'ny vaovao,**
- ◆ Dinidinika 5: **Ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra,**
- ◆ Dinidinika 6: **Ny fifanakalozan-kevitra mahomby,**
- ◆ Dinidinika 7: **Ny fampandrosoana maharitra.**

Singa fotora mandrafitra ny DEMÔKRASIA ny fifidianana satria endrika iray ahafahan'ny olompirenena maneho ny heviny momba ny fainan'ny fiarhamonina sy ny firenena misy azy izany. Fomba sy dingana ahafahana mametraka ny fanjakana tan-dalàna ihany koa ny fifidianana. Koa misy ny fepe tra takina ary ny adidy aman'andraikitra miandry ny olompirenena manoloana ny fifidianana.

1.1 – Fifidianana malalaka sy mangarahara

a. Fifidianana malalaka

Malalaka ny fifidianana iray raha toa ka:

- ☞ Voaomana ara-potoana ny zavatra ilaina rehetra: lisi-pifidianana, karatra, toerana, fitaovana...
- ☞ Voahaja ny zo hifidy an-kalalahana,
- ☞ Afaka mirotsaka izay te hirotsaka (zo pôlitika),
- ☞ Voahaja ny tsiambaratelon'ny latsabato (latsabato miafina fa tsy tsangan-tanana),
- ☞ Tsy misy sandany, tsy misy teritory, tsy misy kendritohina na valifaty;
- ☞ Voahaja ny fe-potoana takin'ny lalàna hampahafantarana ny fotoana handatsaham-bato
- ☞ Voasoratra ao amin'ny lisi-pifidianana avokoa izay olompirenena nisoratra anarana rehetra
- ☞ Voahaja ny ora fanombohana sy fifaranan'ny fandatsaham-bato
- ☞ Mitovy zo ny kandida rehetra amin'ny fanatanterahana ny fampielezan-kevitra
- ☞ Afaka mampiasa ny haino aman-jerim-panjakana ny kandida rehetra na ny mpanohana azy

b. Fifidianana mangarahara

Fifidianana mangarahara no misy raha:

- ☞ Afaka manara-maso ny fifidianana ny olompirenena,
- ☞ Ampahibemaso ny fanisam-bato,
- ☞ Tsy miova na voaova eny an-dalana ny voka-pifidianana,
- ☞ Afaka manara-maso ny fifidianana ny vondrona iraisam-pirenena,
- ☞ Fantatra mialoha ary azo hamarinina ny isa sy ny toeran'ny bira o fandatsaham-bato,
- ☞ Azon'ny olompirenena indrindra fa ny mpilatsaka hofidina jerena ny lisi-pifidianana,
- ☞ Fantatra sy voafaritra mialoha ny fotoana hanatanterahana ny fifidianana.

1.2 – Ireo andraikitry ny olompirenena mialoha, mandritra ary aorian'ny fifidianana iray

Manampy betsaka ny olompirenena amin'ny safidy ataony mandritra ny fifidianana iray ny fahafantarany ireo adidy aman'andraikitra miandry azy mialoha sy mandritra ary aorian'ny fifidianana iray.

Mialoha ny fifidianana	Mandritra ny fifidianana	Aorian'ny fifidianana
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Manao karapanondro raha mbola tsy manana ➤ Misoratra anarana ary manamarina izany ao amin'ny lisi-pifidianana ➤ Maka ny kara-pifidianana ➤ Mamantatra ireo olona hilatsaka hofidina sy ny ho andraikiny rehefa voafidy izy, ➤ Manadihy ny momba ireo mpilatsaka hofidina, ➤ Mihaino sy manara-baovao, ➤ Mandray anjara amin'ny fanabeazana ny olompirenena ; ➤ Manara-baovao ary mihaino ny fampielezan-kevitri'reo mpilatsaka hofidina 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mandeha mifidy, ● Manao safidy voadinika/voalanjalanja, ● Manara-maso ny fizotry ny fifidianana, ● Sahy manao fanamarihana antosoratra, raha nahita lesoka na tao anaty na tany ivelan'ny birao ; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Matrika ny fanisam-bato, ✓ Manara-maso ny voka-pifidianana hatramin'ny famoahana azy amin'ny fomba ôfisialy, ✓ Sahy mitaky ny voka-pifidianana marina raha misy fifandisoana na fanovana ; ✓ Sahy mitory ny fandikan-dalàna any amin'ny rafitra tompon'andraikitra ✓ Manaiky ny voka-pifidianana marina

1.3 – Ny maha zava-dehibe ny fanabeazana maharitra ny mpifidy

Azo lazaina fa tsy ampy ny ezaka ataon'ny rafitra samihafa momba ny fanabeazana maharitra ny mpifidy. Tena ilaina anefa izany satria fomba ahafahana manatsara ny safidy ataon'ny olompirenena ary mitondra miandalana mankany amin'ny fanjakana tan-dalàna.

a. Ny maha zava-dehibe ny fanabeazana ny mpifidy :

- Mampivelatra ny fahaiza-manao sy ny fahalalana ary ny fihetsika amam-pitondrantenan'ny olompirenena,
- Ahafahan'ny olompirenena manao **SAFIDY VOADINIKA** sy **SAFIDY VOALANJALANJA**.
- Mampitombo ny tahan'ny fandraisan'ny olompirenena anjara amin'ny fifidianana

b. Ireo tompon'andraikitra sy ny rafitra afaka manabe ny mpifidy :

Marobe izy ireo ka ireto no santonany:

- ✓ Ny olompirenena sy ny vondron'olompirenena,
- ✓ Ny fikambanana na rafitra miandraikitra ny fanatanterahana sy/na fanaraha-maso ny fifidianana (Ohatra ny KMF/CNOE),
- ✓ Ny fikambanana sy ny ONG isan-karazany,
- ✓ Ny antoko politika,
- ✓ Ny fiangonana sy ny fikambanana ao aminy,
- ✓ Ny fampahalalam-baovao samihafa: gazety, haino aman-jery ;

- ✓ Ny rafi-panjakana samihafa (Ministeran'ny Atitany, Foiben'ny Fanabeazam-Bahoaka ho Olompirenena - MEN)

d. Ny fomba mahomby entina manabe ny mpifidy :

Santionany amin'izany ireto:

- Fampiofanana mivantana, tahaka ny ataon'ny tetikasa "Ecole de Citoyenneté" sy ny fandaharanasa « Sekolin'ny Ray aman-dreny »,
- Famokarana fandaharana amin'ny haino aman-jery,
- Dinidinika : eny an-tsaha, eny am-panasan-damba, eny an-tsena ; eny an-dalana

2.1 - Ny fenitra demôkratika

Miezaka manaja ny fenitra ny vehivavy rehefa mandrary. Raha tsy voahaja mantsy ny fenitra dia ho ratsy ny rary. Azo adika hoe: fitsipika na fepetra izany ny fenitra. Ary ny fenitra demôkratika dia fepetra na Fitsipika Hahatomombana Ny Demôkrasia, fepetra na fitsipika takin'ny Demôkrasia mba hampahomby azy.

Maromaro ny fenitra demôkratika, indreto avy izany:

a. Fahalalahana fototra :

- ❖ Fahalalahana mamosa-kevitra sy maneho hevitra,
- ❖ Fahalalahana eo amin'ny fikarohana sy fanaparitahana vaovao
- ❖ Fahalalahana manangana fikambanana sy mivory,
- ❖ Fahalalahana'ny asa fanaovan-gazety,
- ❖ Fisian'ny antoko pôlitika maro, anisan'ireny ny antoko mpanohitra ;

Ny fanajana ny hasina maha olona sy ny zo maha olompirenena no fetran'ny fahalalahana fototra anananao

b. Fifidianana malalaka, mangarahara ary ara-potoana :

Efa hitantsika tamin'ny dinidinika teo aloha ny momba ny fifidianana malalaka sy mangarahara. Toa izao kosa ny momba ny fifidianana ara-potoana.

Ny fifidianana ara-potoana dia fifidianana tanterahina amin'ny fe-potoana voafaritry ny Lalàmpanorenana na/sy ny Lalana mazava tsara, ka tsy azo ovaovana.

Ny fifidianana malalaka, mangarahara ary ara-potoana no miantoka ny fisian'ny fifandimbiasam-pahefana demôkratika ary manamafy orina ny Fanjakana tsara tantana sy tany tan-dalàna.

d. Fifandanjana sy fisarahan'ny fahefana :

Eo amin'ny rafitra isan'ambaratongany, dia eo ny rafitra mpanatanteraka, fa ilaina koa ny rafitra mpanara-maso ny mpanatanteraka. Ohatra azo raisina amin'izany ny fiainan'ny Kaominina. Ny Ben'ny tanàna sy ny ekipany no mandrafitra ny mpanatanteraka, ary ny Filankevitra no rafitra mpanara-maso.

Ny fifandanjana sy fisarahan'ny fahefana no:

- ❖ Miantoka ny mangarahara,
- ❖ Mikendry ny tombontsoa iombonana.

e. Fifanakalozan-kevitra ho amin'ny hevitra mampiombona :

Sarotra ny mahita hevitra iray iombonan'ny rehetra eo amin'ny fiainan'ny fiahamonina. **Amin'ny tontolo iray anjakan'ny Demôkrasia, ny hevitry ny maro an'isa no omen-danja ka lasa** hevitra mampiombona ny rehetra mba hisian'ny soa iombonana.

Ny fifanakalozan-kevitra àry dia:

- ❖ Fampifanatrehana hevitra samy hafa izay samy omen-kasina,
- ❖ Fifampihainoana eo amin'ny olompirenena sy ny mpitondra, na koa eo amin'ny samy olompirenena sy ny samy mpitondra,
- ❖ Fifandresen-dahatra sy/na fifampiraharaha

2.2 – Ny endriky ny DEMÔKRASIA

Miseho amin'ny endrika roa samy hafa ny Demôkrasia: ny Demôkrasia mivantana izay mampandray anjara mivantana ny olompirenena sy ny DEMÔKRASIA anendrena solontena.

a. DEMÔKRASIA mivantana, miseho amin'ny alalan'ny :

- ☞ Fifidianana mivantana atao'ny olompirenena, toy ny fifidianana ny mpitondra sy ny fanehoan-kevitra mivantana (fitsapan-kevi-bahoaka),
- ☞ Fitantanana'ny olompirenena mivantana ny fiainan'ny tanàna ;

b. DEMÔKRASIA soloantena :

- ☞ Manendry solontena ny olompirenena hitondra ny heviny sy handray fanapahan-kevitra eo amin'ny toerany. Mampindrana fahefana izany izy: azony takina hiverina aminy io fahefana io raha tsy afa-po izy na miverina aminy rehefa tapitra ny fotoam-piasan'ny solontena nodifidiny
- ☞ Voafaritra mazava ny anjara asa sy ny andraikitra ary ny fe-potoana hiasan'ny solontena.

2.3 – Famaritana ny atao hoe “DEMÔKRASIA”

Maro ny famaritana omen'ny mpandinika ny DEMÔKRASIA. Ilaina araka izany ny hanomezana famaritana vitsivitsy hatao fenitra hanampy ny tsirairay tsy ho diso hevitra na hivaona amin'ny fampiharana sy fiainana ny DEMÔKRASIA:

a. Abraham Lincoln (Filoham-pirenena amerikanina) :

Ny Demôkrasia dia « governemanta nipoitra avy amin'ny Vahoaka, natsangan'ny Vahoaka ary miasa ho an'ny Vahoaka. »

b. Pierre de Quirini (Mpanoratra iray) :

Ny DEMÔKRASIA dia « endri-pitondrana izay ahafahan'ny vahoaka mifidy an-kalalahana ny mpitondra azy. Afaka manara-maso ny fomba fitantanana'ny mpitondra ihany koa ny vahoaka satria nomeny fahefana izy ireo. Ary manan-jo haneho an-kalalahana ny fitakiany sy ny tsikerany. »

c. Larry Diamond (Mpampiofana avy ao amin'ny International Forum for Democratic Studies) :

Ny DEMÔKRASIA dia “rafi-pitondrana ahafahan'ny vahoaka mifidy ny mpitarika azy ao anatin'ny fotoana voafaritra mazava, amin'ny alalan'ny fidelianana malalaka, ara-drariny ary misy mpifaninana maro.”

Fehiny :

- ❖ Manana fahefana ny olompirenena tsirairay ary ampidraminy izay mpitondra voafidin'ny maro an'isa izany,
- ❖ Ny DEMÔKRASIA no rafitra sy endri-pitondrana manome lanja ny fahefan'ny olompirenena.

OLOMPIRENENA MIATRIKA FIFIDIANANA

Mialoha ny fifidianana : MIOMANA

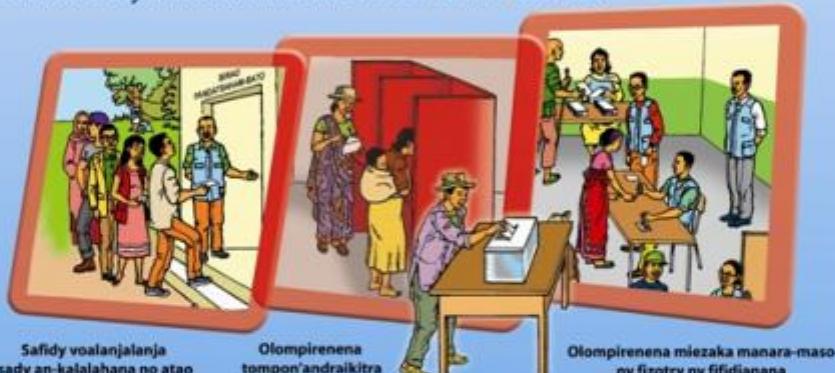
Mamantatra ireo olona hofidianana.

Matrika ny fiomanana tsy maintsy atao : lisi-pifidianana, kara-pifidianana, ...

Mihaino sy manara-baovao amin'ny alalan'ny haino aman-jery

Mandritra ny fifidianana : MANEHO NY SAFIDY

Safidy voalanjalana sady an-kalalahana no atao

Olompirenena tompon'andraikitra no mandatsa-bato

Olompirenena miezaka manara-maso ny fizotry ny fifidianana

Aorian'ny fifidianana : MANARA-MASO NY VOKATRA

Mandray anjara amin'ny fanisam-bato

Manara-maso akaiky ny voka-pifidianana hatramin'ny fivoahan'ny vokatra ofisialy

Mivondrona ary sahy mitaky ny fanojana ny vokatra ny safidim-bahoaka marina

"Safidy voalanjalanja ary mila arovana, antoky ny fotondrana mari-pototra"

NY SOATOAVINA DEMÔKRATIKA

Misy soatoavina demôkratika asongadina manokana ireto, dia ny fitoviana, ny fandalana ny soa iombonana, ny fandraisana anjara ary ny fifampitsimbinana.

3.1 – Ny fitoviana

Mitovy zo aman-kasina ny olompirenena rehetra, mira lenta ka mendrika ny hampitovina amin'ny sehatra rehetra. Koa mila miezaka na ny mpitontra na ny olompirenena mba hanasongadina ny fitoviana na eo amin'ny fomba fisainana na fomba fiasa na fanatanterahana ireo asa rehetra fampandrosoana ny fiarhamonina.

Indraindray, sakana mandrava ny fitoviana ny fiaviana sy ny firazanana, ny volon-koditra, ny mahalahy sy mahavavy, ny fari-piaianana, ny taona, ny pôlitika ary ny fivavahana. Adidin'ny olompirenena tompon'andraikitra, noho izany, ny mitandrina sy mandanjalanja ny tranga rehetra ary hiaro sy hanandratra ny fitoviana ho soatoavina.

Ohatra roa no azo raisina hanamafisana ny fitoviana. Samy afaka mamosa-kevitra ny olompirenena tsirairay, manolo-kevitra momba ny fampandrosoana, na manombana ny fomba fiasan'ny mpitontra. Mila mahay manome hasina mitovy ireo olompirenena maneho hevitra ireo ny tompon'andraikitra isan-tsokajiny. Fomba entiny maneho ny fitoviana izany.

Amin'ny fididianana, samy isaina ho vato iray avy ny safidy atao'nny olompirenena, na lahy izy na vavy, na manana na sahirana, na mpino na mpandala ny fomban-drazana. Mitovy zo feno izany ny olompirenena rehetra manoloana ny fididianana.

Na izany aza anefa, misy ezaka mbola miandry amin'ny fanarenana ity soatoavina momba ny fitoviana ity. Iaraha-mahalala, ohatra, ny elanelana mbola manasaraka ny tanàn-dehibe sy ny ambanivohitra: amin'ny fitsinjarana ny mpitsabo, amin'ny fahazoana herin'aratra ary amin'ny fampiasana ny teknôlôjia vaovao.

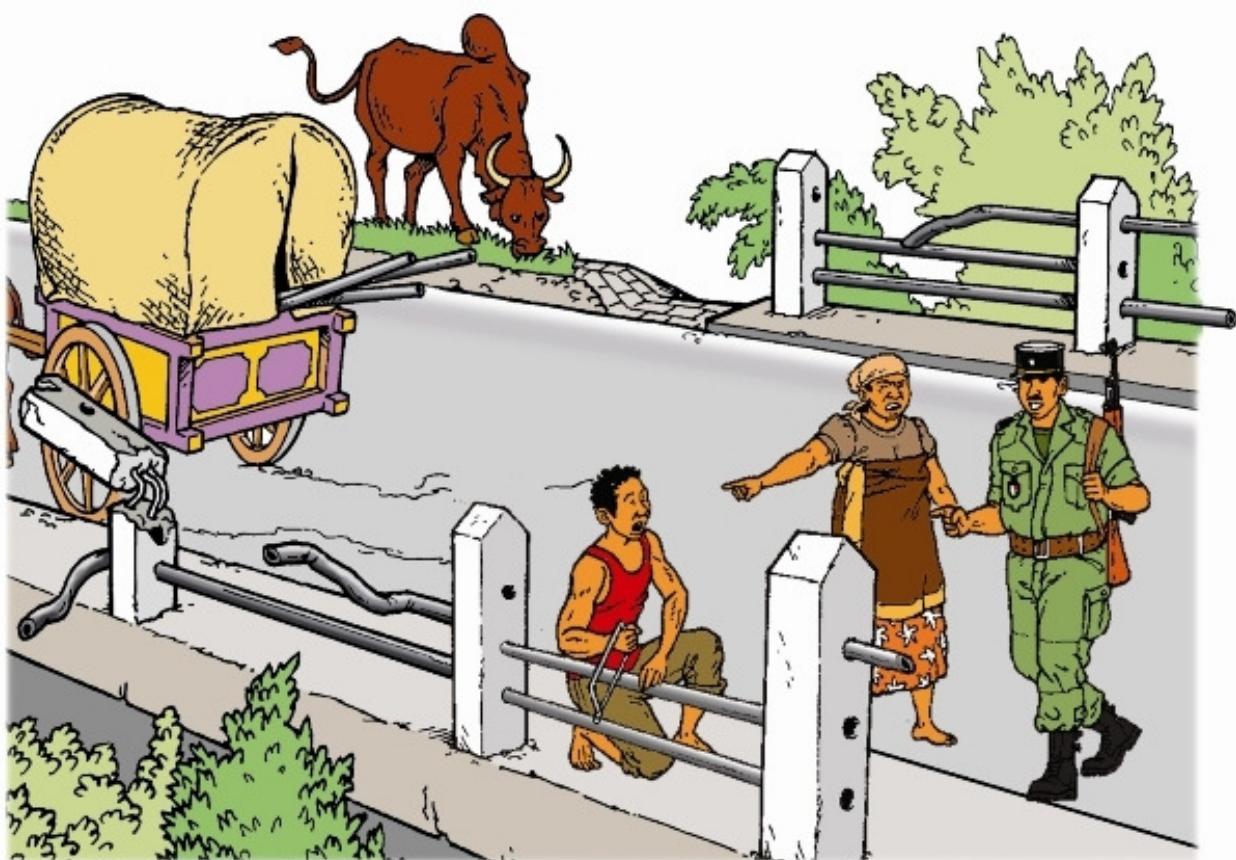
3.2 – Ny fandalana ny soa iombonana

Toe-tsaina takin'ny Demôkrasia ny fandalana ny soa iombonana. Ezaka hikatsahana mandrakariva ny tombontsoa iombonana izany. Asandratra ambonin'ny tombontsoan'ny tena manokana ny tombontsoa iombonana. Ao anatin'io tombontsoa iombonana io, ny olompirenena tompon'andraikitra no mitady ny tombontsoan'ny tenany manokana.

Fanabeazana mirindra sy maharitra no azo anampiana ny olompirenena handala ny soa iombonana.

Endrika roa eto no isehoan'ny fandalana ny soa iombonana. Eo ny fanajana ny fananana iombonana satria samy manan-jo hampiasa sy hahazo tombontsoa avy amin'ireny fotodrafitsara ireny ny olompirenena tsirairay avy. Eo koa ny ezaka fanatsarana ny fomba fiasa sy ny fitantanana izay ataon'ny mpitondra isan'ambaratongany mba hikendren'izy ireo mandrakariva ny soa iombonana, toy ny fahasalamana, ny fanabeazana, ny filaminana sy ny fandriampahalemana mba hanamafy orina ny fampandrosoana.

3.3 – Ny fandraisana anjara

Fenitra demôkratika ny fahalahana mamosa-kevitra. Feno kokoa ny fanolorana hevitra raha arahin'asa. Samy endrika fandraisana anjara eo anivon'ny fiarahanonina izany na ny fanehoan-kevitra na ny fanatontosana asa, toy ny fandraisana anjara amin'ny asam-pokonolona, amin'ny fanatanterahana ny tetikasa momba ny fampandrosoana.

Anisan'ny fandraisana anjara fototra takina amin'ny olompirenena ny mandeha mifidy. Fihetsika maneho ny maha olompirenena tompon'andraikitra izany, indrindra raha arahina safidy tompon'andraikitra na safidy voalanjalanja. Fa izao koa, ilay vato iray avy amin'ny olompirenena iray, raha mifidy izy, no mety hanova ny voka-pifidianana. Fa raha tsy mifidy kosa izy, dia mpitondra izay tsy nahomby tamin'ny fomba fiasa sy ny fitantanana ny Kaominina na ny firenena no mety mbola ho tafaverina indray.

Fomba sy fihetsika iray azon'ny olompirenena anehoana ny maha olompirenena tompon'andraikitra azy ihany koa ny mandray anjara mavitrika amin'ireo asa fampandrosoana ny Fokontany sy ny Kaominina misy azy. Miseho amin'ny endrika maromaro izany: fanolorana tolo-kevitra mahomby ho amin'ny fampandrosoana maharitra, asa vatana na herintsandry, fandraisana anjara ara-bola na fanomezana akora sy ny maro samihafa.

3.4 – Ny fifampitsimbinana

Mifampitsimbina, izany hoe, miara-miezaka ny olompirenena mba hikatsaka mandrakariva ny tombontsoa iombonana. Ny fitsinjarana ara-drariny ny harena no anisan'ny antoka mampihena ny elanelana misy eo amin'ny mpanana sy ny sahirana. Endrika iray maneho ny fifampitsimbinana izany. Ary ilaina ny fifampitsimbinana satria samy mendrika hisitraka ny zo handroso sy hivoatra ny olompirenena tsirairay.

Anisan'ireo zo hamafisina sy tandrovina ho an'ireo taranaka ho avy ihany koa ny fifampitsimbinana. Tsapa mantsy ankehitriny, amin'izao vanim-potoana iainantsika izao, fa tsy mitsaha-mitombo ny elanelana manasaraka ny mpanana izay mihamanana hatrany sy ny sahirana izay mihamahantra lalandava. Noho ireo tranga sy anton-javatra ireo indrindra no nahatonga ireo solontenan'ny firenena mikambana sy ireo fikambanana iraisam-pirenena miaro ny zon'ny olombelona hivoy sy hanandratra ny fifampitsimbinana ho soatoavina, mba ho lova apetraka ho an'ny taranaka mifandimby.

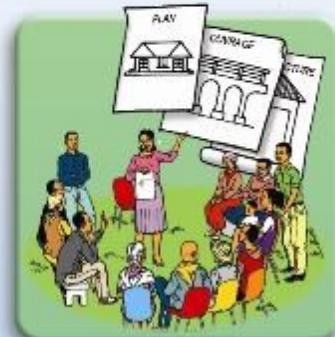
Efa niaina ny fifampitsimbinana ny Malagasy fahiny. Hoy indrindra mantsy izy: "Raha nanao no tsy ambinina, ampio fa havana ory". Izany hoe tsimbinina satria mpiray monina. Mbola manamafy ny fifampitsimbinana ihany koa ny fihavhana ary izany no hanandratana azy ho soatoavina.

FANDALANA NY SOA IOMBONANA

Ireo TOETSAINA entina mandala ny soa iombonana

Sahy manolotra tetikasa
hampandrosoana
ny Kaominina

Hikendry ny firaisan-kina,
fifampsitsimbinana,
fihavanana sy fifandraisana

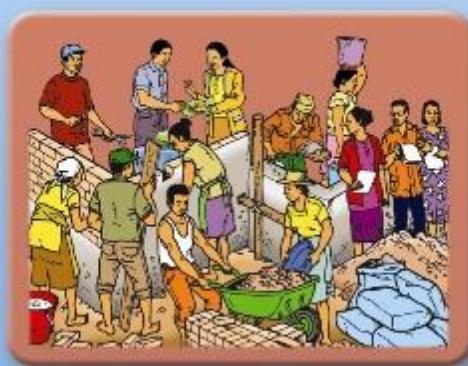

Hampirotsaka an-tsehatra
ny olom-pirenena
mba hanana hoavy mahomby kokoa

Ireo FOMBA HIAINANA izany toe-tsaina izany

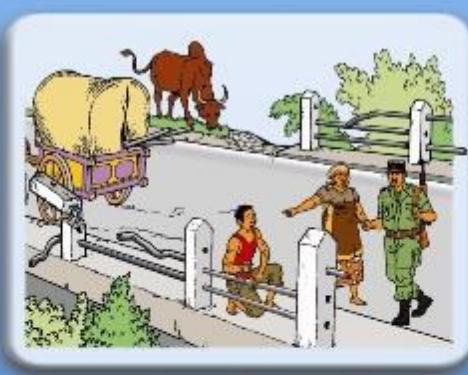
Fanajana ny fananana iombonana
eny amin'ny fiaraha-monina

Fandraisana anjara amin'ny tetikasa
iombonan'ny rehetra

Fifanabeazana sy fifampitenenana
ho fiarovana ny soa iombonana

Fanairana ny tompon'andraikitra
hanefa ny andraikiny ho fandalana ny soa iombonana

"Olompirenena mandala ny soa iombonana
sahy miratsaka an-tsehatra"

"Olompirenena sy mpitondra, mlara-mandala sy mifanampy
hiarovana ny soa iombonana"

Mikaroka sy manara-baovao, adidy ho an'ny hafa, fa azo asandratra ho andraikitra, ary anisan'ireo andraikitry ny olompirenena amin'ny endriny vaovao amin'izao vanim-potoana iainantsika izao. Manamafy izany fivoarana izany fa manan-danja ny vaovao ary tsy afa-misaraka amin'ny maha olompirenena izy.

4.1 Ireo loharanom-baovao

Amin'ny ankapobeny, azo sokajina telo miavaka tsara ny loharanom-baovao: ny haino aman-jery sy ny boky aman-gazety ary ny toho-tsofina.

Fomba ahafahana manovo vaovao ny fihainoana ny fampielezam-peo sy ny raki-peo mirakitra tahirin-kevitra samihafa. Maro samihafa moa ireo fandaharana alefa amin'ny fampielezam-peo, adidin'ny olompirenena tompon'andraikitra ny misafidy ireo fandaharana mampita sy mitrandraka vaovao ahafahany mivelatra. Anisan'izany ny filazam-baovao sy ireo fandaharana manadihady lohahevitra isan-karazany.

Loharanom-baovao ihany koa ny fijerena ireo fandaharana amin'ny fahitalavitra sy ireo raki-tsary samihafa.

Manampy ny olompirenena hampitombo ny fahalalany ihany koa ny famakiana gazety sy boky ary tahirin-kevitra amin'ny endriny samihafa.

Ho an'ny olompirenena monina amin'ny tanàn-dehibe, manana safidy maromaro izy momba ny loharanom-baovao. Ho an'ireo olompirenena mivelona any ambanivolo kosa, afaka mampiasa ireo loharanom-baovao misy eo an-toerana izy.

Ao amin'ny fiarahanonina iray, misy ireo olompirenena manana traikefa amin'ny sehatra iray na maromaro. Antsoina hoe olompirenena fakan-kevitra na mpanome hevitra izy ireny. Izany hoe afaka mizara ny fahaizamao sy ny traikefany ireny olompirenena ireny mba hanasoavana ny mpiray monina ary mba hampandrosoana ny manodidina sy ny fiarahanonina misy azy.

Anjaran'ny olompirenena tsirairay ny mamantatra ny fisian'ireo olompirenena fakan-kevitra ireo, ny miara-miasa akaiky aminy satria loharanom-baovao ahafahana mampivelatra ny maha olompirenena izy ireo.

4.2 – Ny mpitondra sy ny fampitana vaovao

Manana adidy hampita vaovao amin'ny olompirenena ny mpitondra. Manaporofa ny fahaiza-mitantana sy ny mangarahara ary ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra ny fizaràna vaovao amin'ny endriny rehetra (afisy, famaliana fanontaniana) ary amin'ny fotoana ilana izany. Ilaina ny mampita vaovao amin'ny olompirenena satria mpiara-mitantana ny fokontany sy ny kaominina izy ireo ary mpandray anjara mivantana amin'ireo asa rehetra momba ny fampandrosoana maharitra.

Mitaky ezaka fanatsarana ny fomba fiasa avy amin'ny mpitondra izany ny fampitana ny vaovao feno sy arapotoana amin'ny olompirenena.

Santionany amin'ireo vaovao tsara ifampizaran'ny mpitondra amin'ny olompirenena ireto lafin-javatra manaraka ireto :

- ◆ Ny fitantanana ny kaominina,
- ◆ Ny fiaraha-miasa eo amin'ny kaominina sy ny rafitra ary ny fikambanana isan-karazany,
- ◆ Ny famatsiam-bola azon'ny kaominina avy amin'ny rafitra sy ny mpiombona antoka ary ny nandaniana azy,
- ◆ Ny zava-bitia eo anivon'ny kaominina.

4.3 – Ny olompirenena sy ny fikarohana vaovao

Manana zo sy fahefana hangataka sy hitaky vaovao avy amin'ny mpitondra ny olompirenena satria tompon'andraikitra feno amin'ny fitantanana sy ny fampandrosoana ny tanàna sy ny fokontany ary ny kaominina misy azy izy.

Raha tsy mampita vaovao ny mpitondra, adidin'ny olompirenena ny manatona azy sy manontany vaovao aminy.

Na dia mampita vaovao aza ny mpitondra, ilaina ny hanamarinan'ny olompirenena ny vaovao azony na feno na tsia, na marina na diso, na mbola mitombina na tsia. Izany hoe afaka manombana ny fomba fampitan'ny mpitondra ny vaovao any aminy ny olompirenena. Ezaka ahafahana manatsara ny fomba fampitana vaovao sy ny fifandraisana eo amin'ny olompirenena sy ny mpitondra izany.

4.4 – Ny maha zava-dehibe ny fikarohana sy ny fanarahana vaovao

Manampy betsaka ny olompirenena hampivelatra ny maha olompirenena azy ary hanao safidy voadinika sy voalanjalanja eo amin'ny fitantanana sy ny fiainan'ny kaominina misy azy ny fahalalany ny mombamomba ny kaominina sy ny fomba fitantanana'ny mpitondra azy.

Ny fahazarana mizara vaovao koa dia hanampy ny mpitondra hanatsara hatrany ny fomba fiasany sy ny fitantanany ary handavorary ny fifandraisany amin'ny olompirenena.

Mitondra tsikelikely any amin'ny fahaiza-mitantana sy ny mangarahara araka izany ny fampitana vaovao. Ary samy tompon'andraikitra amin'izany na ny olompirenena na ny mpitondra.

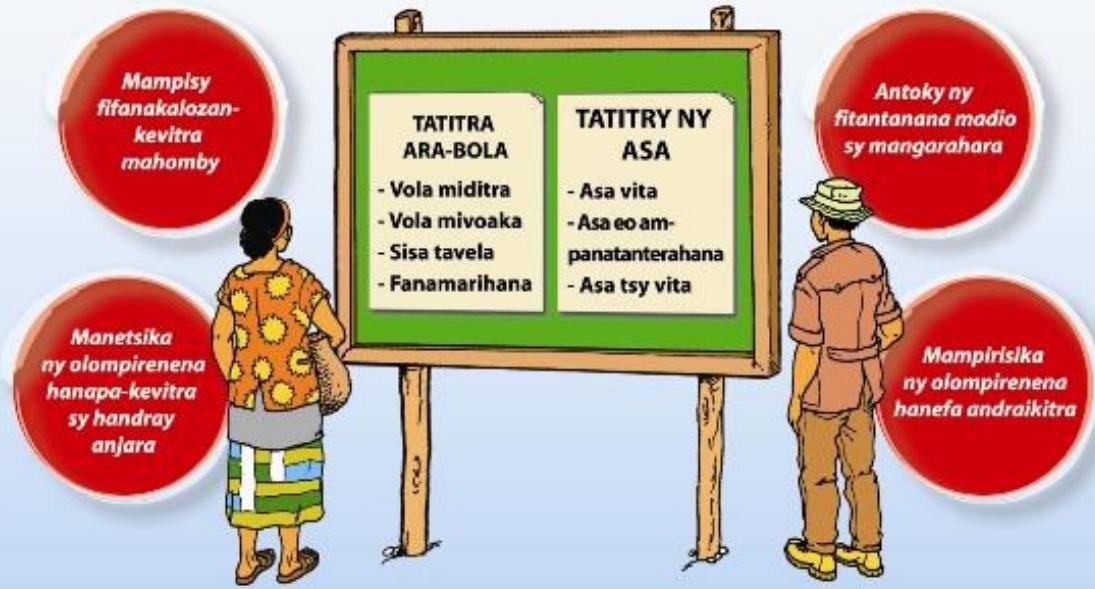

NY MAHA-TOMPON'ANDRAIKITRA NY MPITONDRA

 MPITONDRA : Manao TATITRA

: Mihaino ny hetaheta sy fitarainan'ny olompirenena,

: Miasa mamaha olana

 NY ANDRAIKITRY NY OLOMPIRENENA SY NY MPITONDRA MANOLOANA IZANY

MPITONDRA

- Manatsara ny fomba fitantanana
- Mihaino
- Mam pandray anjara
- Mandrafitra fandaharan'asa
- Mananteraka ny "Mandat" nomena

OLOMPIRENENA

- Mangataka tatitra
- Manaitra
- Mitsikera
- Manolo-kevitra
- Manara-maso

"Mpitondra mahefa andraikitra, manao tatitra;
Olompirenena mahay miara-miasa amin'ny
mpitondra"

5.1 – Ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra

Misy ireo mandika ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra amin'ny hoe "tamberin'andraikitra". Fenitra iray takin'ny fahaiza-mitantana sy ny DEMÔKRASIA izany. Fa andraikitra takina amin'ny mpitondra ihany koa. Ohatra amin'izany:

- ◆ Ny fanaovana tatitra ny asa vita, ny asa tsy vita ary ny eo am-panatanterahana amin'ny olompirenena,
- ◆ Ny fanaovana tatitra momba ny fitantanam-bola,
- ◆ Ny fanajana ny tetibola,
- ◆ Ny fampitana vaovao ary ny fanomezana fanazavana ara-potoana amin'ny olompirenena momba ny fainan'ny kaominina,
- ◆ Ny fahaiza-mitantana ary ny fampiharana ny mangarahara,
- ◆ Ny fahaizana mampandray anjara ny olompirenena,
- ◆ Ny fahaizana mihaino ny hetaheta sy ny filan'ny olompirenena,
- ◆ Ny fametrahana sehatra sy rafitra ifanakalozan-kevitra amin'ny olompirenena handinihana :
 - ▶ ny fomba fitantanana mahomby,
 - ▶ ny fampiasana tetibola,
 - ▶ ny fanorenana fotodrafitsara ;

5.2 – Ireo adidin'ny olompirenena manoloana ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra

Manana zo hahazo fanazavana sy fanamarinana momba ny fomba fampiasana ny fananam-panjakana sy ny fananana iombonana avy amin'ireo mpitondra izay miandraikitra ny fitantanana izany ny olompirenena. Satria sady mpifidy izy no mandoa hetra.

Indreto àry ireo adidin'ny olompirenena manoloana ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra :

- Manatona ary mifanakalo hevitra amin'ny mpitondra,
- Mitaky vaovao sy fanazavana ary tatitra ara-potoana amin'ny mpitondra,
- Manaitra sy mampahatsiahy amin'ny fotoana ilana izany,
- Mivondrona mba hampahomby ny ezaka atao: miara-manolotra soso-kevitra, fangatahana, tsikera.
- Mametraka sehatra ahafahana manaitra ny mpitondra,
- Mandray anjara mavitrika amin'ny fitantanana ny fokontany sy ny kaominina ;

5.3 – Fomba fiasa mahomby

Misy fomba fiasa mahomby tsara ampiharina mba hanampiana ny mpitondra ho tompon'andraikitra, toy :

- ◆ Ny fanofanana ny olompirenena sy ny mpitondra,
- ◆ Ny fanomezana andraikitra ny olompirenena sy ny fiarhamonim-pirenena,
- ◆ Ny fanatsarana ny sehatra sy ny rafitra fifanakalozan-kevitra,
- ◆ Ny fampiasana fitaovana samihafa.

5.4 – Ireo fitaovana azo ampasaina

Indreto misy fitaovana tsotra, azo ampasaina tsara, mba hanampiana ny mpitondra ho tompon'andraikitra: ny peta-drindrina sy ny takelaka fakana hevitra.

a. Peta-drindrina anaovana tatitra sy ampitana vaovao samihafa

Peta-drindrina ampitan'ny mpitondra vaovao sy tatitra ary tranga samihafa ara-potoana. Azo aseho amin'izany koa ny tatitra ara-bola.

b. Takelaka na fisy fakana ny hevity ny olompirenena (fomba fanao any India)

Takelaka andraisana ny fahafaham-pon'ny olompirenena amin'ny fitantanana ireo sampan-draharaham-panjakana samihafa: ny asa aman-draharaha ao amin'ny kaominina, ny sampan-draharaha eny ambanivohitra, ny fitantanana ny rano.

Fehiny:

- Ny maha tompon'andraikitra ny mpitondra dia fomba fiasa mifototra amin'ny dingam-pifanakalozan-kevitra misy eo amin'ny olompirenena sy ny mpitondra,
- Miezaka manatsara ny fomba fiasany sy ny fitantanany ny mpitondra satria mahalala fa hitakian'ny olompirenena tatitra sy fanazavana izy,
- Manana adidy lehibe ny olompirenena, ny fiarhamonim-pirenena ary ny fampahalalam-baovao mba hanampiana ny mpitondra hanjary tena tompon'andraikitra.

6.1 – Ny fifanakalozan-kevitra

Efa fomba fanaon'ny Malagasy ny mifanakalo hevitra amin'ny alalan'ny tafasiry sy ny savaravina. Fenitra iray ao amin'ny DEMÔKRASIA ihany koa ny fifanakalozan-kevitra, izay azo adika ho :

- Fiaraha-midinika andraisan'ny sokajin'olona samihafa anjara,
- Tafasiry, tapatapaka ahitra, savaravina, loabary an-dasy,
- Dingana arahina entina mamaha olana eo amin'ny fiarahamonina,
- Ezaka hoenti-manatsara ny zava-misy ary hikarohana hevitra vaovao,
- Fomba mahomby hampandraisana anjara ny olompirenena,
- Mahomby ny fifanakalozan-kevitra raha tody amin'ny hevitra mampiombona sy ny fanapahan-kevitra ;

6.2 – Endriky ny fifanakalozan-kevitra

- ☞ Fifanakalozan-kevitra eo amin'ny samy mpitondra,
- ☞ Fifanakalozan-kevitra eo amin'ny samy olompirenena,
- ☞ Fifanakalozan-kevitra eo amin'ny olompirenena sy ny mpitondra ;

6.3 – Ireo fepetra takina hampisy ny fifanakalozan-kevitra

Ny olompirenena sy ny mpitondra no mandray anjara amin'ny fifanakalozan-kevitra. Samy manana adidy amin'ny fampahombiazana ny fifanakalozan-kevitra izany izy ireo.

a. – Ny toetoetry ny olompirenena takin'ny fifanakalozan-kevitra

- ◆ Manana fahaiza-manao sy fahalalana ampy hiatrehana ny fifanakalozan-kevitra,
- ◆ Manana hevitra, sahy mamosa-kevitra,
- ◆ Mahay miaino,
- ◆ Mahay manazava sy miaro ny hevitra ankinina aminy,
- ◆ Manaja ny hafa,
- ◆ Mahay mandanjalanja,
- ◆ Mandray anjara mavitrika amin'ny dingam-pifanakalozan-kevitra samihafa;

b. – Ny andraikiry ny mpitondra amin’ny fifanakalozan-kevitra

- ☞ Mihaino,
- ☞ Manao tatifitra ary mampita vaovao,
- ☞ Mametraka sehatra sy rafitra ifanakalozan-kevitra,
- ☞ Mampandray anjara an-kalalahana ny olompirenena
- ☞ Manaiky ny lany eran’ny maro an’isa,
- ☞ Mikendry ny soa iombonana sy ny fampandrosoana maharitra ;

6.4 – Antony ilaina ny fifanakalozan-kevitra eo amin’ny tontolon’ny Demôkrasia

Tena ilaina ny fifanakalozan-kevitra, satria:

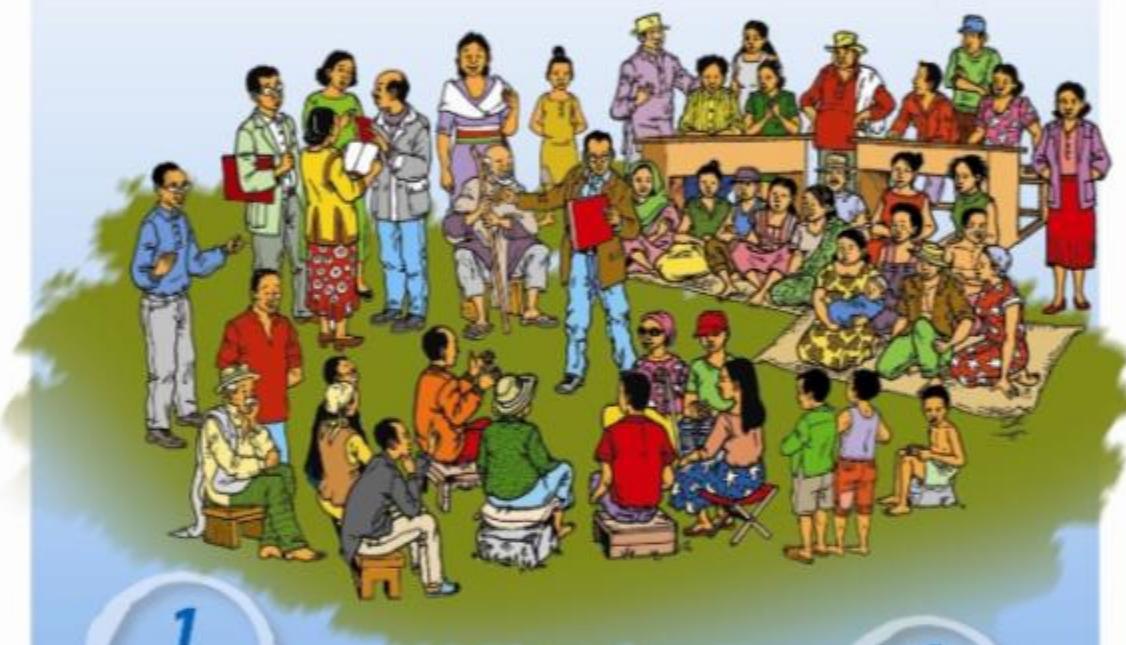
- ◆ Mandavorary ny Demôkrasia ary antoka ho an’ny Demôkrasia tena izy (Fenitra demôkratika),
- ◆ Mampanjaka ny hevity ny maro an’isa ary mitondra amin’ny soa iombonana,
- ◆ Mampivelatra ny maha olompirenena,
- ◆ Manampy ny olompirenena ho tompon’andraikitra, ho azo anankinana andraikitra (Demôkrasia soloantena),
- ◆ Manampy ny olompirenena Rândray anjara mavitrika an’ny fampandrosoana maharitra ny fiarahamonina, ny kaominina ary ny firenena sahy manova ny teny ho asa !

NY FIFANAKALOZAN-KEVITRA MAHOMBY
Ezaka iaraha-mikaroka ny hevitra mampiombona

LOA-BARY AN-DASY

1

Fahasahiana
maneho hevitra

4

Fiaraha-mikaroka
hevitra mahomby

2

Fahaizana mihaino,
fanajana ny hevitry ny hafa

3

Fahaizana
mandresy lahatra

"Olom-pirenena mandray anjara feno
amín'ny fifanakalozan-kevitra rehetra,
manaiky ny fanapahan-kevitra lany erán'ny be sy ny maro"

Fomba fiasa iray mitondra mankany amin'ny fandrosoana maharitra ny famaritana tanjona hotratrarina. Izay toe-tsaina sy fomba fiasa izay no azo lazaina ho antony nampisy ireo Tanjon'ny Fampandrosoana amin'ny Taona Arivo Fahatelo.

7.1 – Ireo Tanjon'ny Fampandrosoana amin'ny Taona Arivo Fahatelo

Nihaona tao New-York, tamin'ny Septambra 2000, ireo solontenan'ny Firenena mikambana. Nahatsapa ireo solontena ireo fa misy fanamby lehibe miandry momba ny fampandrosoana mirindra sy ara-drariny ary maharitra ho an'ny firenena rehetra. Koa avy amin'ny fanambaràna niraisan'ireo solontena ireo no nakana ny Tanjon'ny Fampandrosoana amin'ny Taona Arivo Fahatelo. Firenena 189 no nankatò ny fanambaràna ary filohampanjakana 147 no nanao sonia izany.

Miisa valo ireo Tanjon'ny Fampandrosoana amin'ny Taona Arivo Fahatelo ary kendrena hotratrarina amin'ny taona 2015. Indreto avy izany:

- ▶ **Tanjona 1 : Ahena ny fahantrana lalina sy ny hanoanana,**
- ▶ **Tanjona 2 : Atao tafiditra an-tsekoly ao amin'ny ambaratonga voalohany ny zaza rehetra,**
- ▶ **Tanjona 3 : Ampiroboroboina ny fitovian-jo eo amin'ny lahy sy ny vavy ary ny fizakan-tenan'ny vehivavy,**
- ▶ **Tanjona 4 : Ahena ny taham-pahafatesan'ny zaza,**
- ▶ **Tanjona 5 : Hatsaraina ny fahasalaman'ny reny,**
- ▶ **Tanjona 6 : Resena fihanaky ny otrik'aretina VIH/Sida, ny tazomoka ary ireo aretina maro hafa,**
- ▶ **Tanjona 7 : Atao izay hisian'ny tontolo iainana voakajy, mirindra ary maharitra,**
- ▶ **Tanjona 8: Ajoro ny fiombonana antoka manerantany ho amin'ny fampandrosoana.**

Nisy fihaonana nanaovana tombana ny fahatrarana ireo tanjona ireo tany New-York ny taona 2010. Nisongadina tamin'izany fa azo antoka ny hahatraran'ireo firenena matanjaka sy ireo firenena an-dalam-pandrosoana efa manomboka matanjaka ireo tanjona valo ireo. Hisy amin'ireo firenena mahantra kosa no tsy hahatratra ireo tanjona valo ireo amin'ny taona 2015, noho ny fahantrana sy ny ady an-trano misy ao amin'izy ireo.

7.2 – Fanabeazana ny olompirenena sy ny fampandrosoana

Feno ny ezaka sy ny asa fanabeazana ny olompirenena raha afaka manova ny fomba fainan'izy ireo ary mitondra azy any amin'ny fampandrosoana maharitra. Andraikitr'ireo mpanabe ny olompirenena araka izany ny manampy ny olompirenena hikendry sy hikatsaka io fampandrosoana maharitra ny tanàna sy ny kaominina misy azy io.

Mahazo fahalalana sy toetsaina vaovao hoenti-miatrika ny fainan'ny fiarhamonina mantsy ny olompirenena mandray fanabeazana. Ireo fahalalana sy toetsaina ireo no ahafahan'ny olompirenena mandray anjara mavitrika amin'ny fampandrosoana maharitra ny fiarhamonina sy ny kaominina misy azy.

7.3 – Ireo fepetra takina mba hampisy ny fandrosoana maharitra

Maro ireo fepetra takina hahatongavana any amin'ny fandrosoana maharitra. Anisan'izany ireto:

- Ny fampandrosoana ny sehatra rehetra (fahasalamana, fanabeazana, fandriampahalemana, tontolo iainana, toekarena, ...)
- Ny famaritana laharam-pahamehana amin'ireo fanamby miandry,
- Ny fanatsarana ny endri-pifandraisana eo amin'ny olompirenena sy ny mpitondra ka anisan'izany ny fametrahana rafitra fifanakalozan-kevitra,
- Ny fifandresen-dahatra ifanaovan'ny samy olompirenena, izany hoe andraikitr'ireo efa mirotsaka antsehatra ny manaitra ny olompirenena hafa mba hanao toa azy koa.

Ezaka miandalana sy maharitra ny fampandrosoana. Mitaky fomba fiasa mirindra koa izany, toy ny fahaizana manao tombana ny asa vita sy ny fomba fiasa, ny fahaizana mitantana ny fotoana ary ny fahaizan'ny mpitondra mifandray sy miara-miasa amin'ny olompirenena.

Irariana manokana ireo kaominina miara-miasa amin'ny ONG Lalana amin'ny alalan'ny tetikasa Ecole de Citoyenneté mba ho modely sy ho filamatra, momba ny fampandrosoana maharitra, ho an'ireo kaominina manodidina azy ary ho an'ny firenena Malagasy manontolo.

Taridalana ho an'ny Solontenan'ny Vondron'Olompirenena

amin'ny fampitana ny dinidinika ifanabeazana

Manana andraikitra amin'ny fampitana ny dinidinika ifanabeazana amin'ny olompirenena ny Solontenan'ny Vondron'Olompirenena sy ny mpitonдра. Indro misy taridalana atolotra ireo mpampita ireo mba handavorariany izany ezaka fampitana izany.

Asongadina amin'ity taridalana ity àry ireo andraikitra miandry ny solontenan'ny olompirenena mialoha, mandritra ary aorian'ny fampitana ny dinidinika.

Ireo andraikitry ny solontenan'ny olompirenena mialoha ny fampitana ny dinidinika

Mialoha = Fanomanana

Ireo fanomanana ataon'ny solontena mialoha ny fampitana:

- ▶ Mamaritra ny lohateny,
- ▶ Mamaritra ny tanjona, sahanasa sy ny vokatra andrasana amin'ny dinidinika
- ▶ Mandrafitra ny votoatin-kevitra, izany hoe ny hafatra hampitaina,
- ▶ Mamaritra ny drafitra amin'ny antsipiriany hitondrana ny dinidinika,
- ▶ Mifantina ireo fomba hampitana ny dinidinika,
- ▶ Mitsinjara ny fotoana sy ny tompon'andraikitra isaka ny lahasa,
- ▶ Mijery ireo fitaovana hampiasaina amin'ny fampitana ;

Ireo andraikitra miandry ny solontena mandritra ny fampitana ny dindidinika

Mandritra = Fampitana

Ireo anjara asan'ny solontena mandritra ny fampitana :

- Mampita ny dinidinika voaomana,
- Mampandray anjara ny olompirenena tonga miatrika ny dinidinika,
- Manara-maso ny fandraisany olompirenena anjara,
- Miezaka mifehy ny fotoana ;

Ireo andraikitra miandry ny solontena aorian'ny fampitana ny dinidinika

Aoriana = Tombana

Ireo anjara asan'ny solontena aorian'ny fampitana:

- Manao tombana ny fampitana ka manadihady ny fandraisan'ny olompirenena anjara, ny fampiasana ireo fomba fampitana, ny fanatanteraha na sahanasa sy ny lahasa, ny fitantanana ny fotoana ary ny fandraisan'ny olompirenena ny dinidinika,
- Manombana raha tratra ny tanjona napetraka na tsia: mampitaha ny vokatra azo amin'ny vokatra nandrasana
- Mamaritra ireo ezaka sy fomba fiasa hanatsarana ny fampitana manaraka.

Ireo tetika amam-paika entin'ny solontena mampandray anjara ny olompirenena amin'ny fampitana ny dinidinika

Anisan'ny miantoka ny fahombiazan'ny fampitana ny dinidinika ihany koa, ankoatra ny fanomanana matotra, ny fahaizan'ny mpampita mifantina sy mandrindra ireo fomba ampitana ny hafatra. Misy fomba fiasa vitsivitsy azo isafidianana. Fa mahomby kokoa ho an'ny olon-dehibe **ny fampiasana ireo tetika sy fomba entina mampandray anjara ny olompirenena**_satria manampy azy ireo amin'ny fitadidiana ny votoatin'ny dinidinika izany ary mampivelatra ny fahaiza-manaony.

Santionany amin'ireo tetika amam-paika ireo ireto hotanisaina ireto:

- ▶ Fanontaniana/Valiny : mametraka fanontaniana ny mpampita dia mamaly ny mpandray anjara,
- ▶ Tosa-kevitra na hevitra tera-bary: samy maneho hevitra momba foto-kevitra na tranga iray ny mpandray anjara,
- ▶ Asan-tarika: fomba mahomby entina mampandray anjara ny olompirenena: omanina mialoha ny fomba hizarana ny tarika, zaraina tarika roa na maromaro ny mpandray anjara dia miara-miisa ireo olona ao anatin'ny tarika, asiana filoha mpitarika, mpitantsoratra, mpitana fotoana ary mpitondra teny hanao ny tatitra.
- ▶ Métaplan : fanehoan-kevitra mampiasa tapaka taratasy matevina mitovy habe sy mitovy endrika ary mitovy na samy hafa loko arakaraka ny tanjona kendrena,
- ▶ Fanadihadiana tranga na Dini-tranga:: maka tranga iray dia asaina hadihadin'ny mpandray anjara. Fomba anampiana ny olompirenena hanovo fahaiza-manao sy fahalalana amin'ny fanadihadiana,
- ▶ Lalao anjara asa: aseho sahala amin'ny tantara ilay tranga ka misy mpandray anjara milalao azy an-tsehatra. Fomba ampivelarana fahaiza-manao sy fahalalana,
- ▶ Sarintsarin-tranga (simulation): Atao tahaka ny hoe tena misy ilay tranga dia samy manatanteraka ny anjara asany sy andraikiny ny mpandray anjara rehetra. Ohatra: tonga ny rivo-doza, inona no tokony hatao?

Misy endriny vitsivitsy ny fomba hampitana ny dinidinika ifanabeazana amin'ny olompirenena. Ireto avy izany:

- Vangivangy arahin-dinika (VAD),
- Fampitana eo anivon'ny fikambanana samihafa,
- Fampitana ho an'ny sokajin'olompirenena (vehivavy, tanora, marefo),
- Fampitana mandritra ny fivoriamben'ny olompirenena (Fokontany, tanàna).
- Fandefasana horonan-tsarimihetsika arahina adihevitra na fifanakalozan-kevitra
- Famelabelarana arahin'adihevitra
- Fiaraha-mihaino fandaharana amin'ny radio arahin'adihevitra
- Fanatanterahana fifaninanana ara-javakanto

Araka ny efa nohamafisina etsy ambony, tena zava-dehibe ny fanomanana ny fampitana. Mandritra ny fanomanana, ilaina ny hifampizaran'ny mpampita ny fahaiza-manao sy ny traikefa ananan'izy ireo mba hanatsarana hatrany ny fomba fiasa sy ny endriky ny fampitana.

Ezaka imasoana lalandava ihany koa, ho an'ny mpampita, ny mikaroka sy mitrandraka tahirin-kevitra ary ny manatona olona heverina fa manam-pahaizana manokana afaka hanampy amin'ny asa fampitana.

